

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEČ

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Velika ideja

Sredi mednarodnih dogodkov zadnjega časa, ki vsi razodevajo politično do skrajnosti napeto atmosfero, tvori balkanska konferenca v Atenah rekli bi zelo razveseljivo intermezzo. Težko da so se letos zbrali kje odlični javni delavci Evrope s tako miroljubnimi nameni in v tako zelo pristranskem razpoloženju kakor so se predstavniki balkanskega političnega življenja v prestolnici Helade. Na precej oblačnem obzorju našega kontinenta predstavlja balkanska konferenca svetlo točko, ki upravičeno zbujajo upanje na bistveno izboljšanje sedanjega mednarodnega položaja. V tem oziru bodo razgovori med političnimi in kulturnimi delavci v Atenah bolj nego katerikoli drugo dejstvo podprli miroljubna teženja Evrope, ki si krčijo pot v srca in umove v boju z največjimi težavami.

Mednarodni evropski pomen konference političnih in gospodarskih krogov balkanskih držav je najizrazitejši povdarjen po navzočnosti predstavnikov Društva narodov, unije evropskih parlamentarcev in mednarodnega urada dela. Zaradi tega atenska konferenca ne bo samo razgovor najplivnejših javnih delavcev Balkana med seboj, ampak bo balkanske probleme obravnavala z najširšega svetovnega vidika, ki v interesu splošnega miru in solidarnosti evropskih narodov zahteva soglasje med najrazličnejšimi interesi.

Atenska konferenca pomeni velik korak naprej na potu do konsolidacije Balkana in do mirne izravnave čisto naravnih nasprotij tega narodno tako mnogoličnega poluotoka že samo po golem dejstvu, da so se prvič v zgodovini sestali zastopniki javnega življenja prav vseh balkanskih držav in narodov. Ne manjkajo ne Bolgarija ne Albanija in Turčija. Že to je dokaz odločno miroljubnega razpoloženja vseh držav in narodov Balkana, ki smatrajo medsebojno sodelovanje za potrebno in mogoče, čeprav so ovire narodnega, zgodovinskega in gospodarskega znatja baš na Balkanu zelo velike.

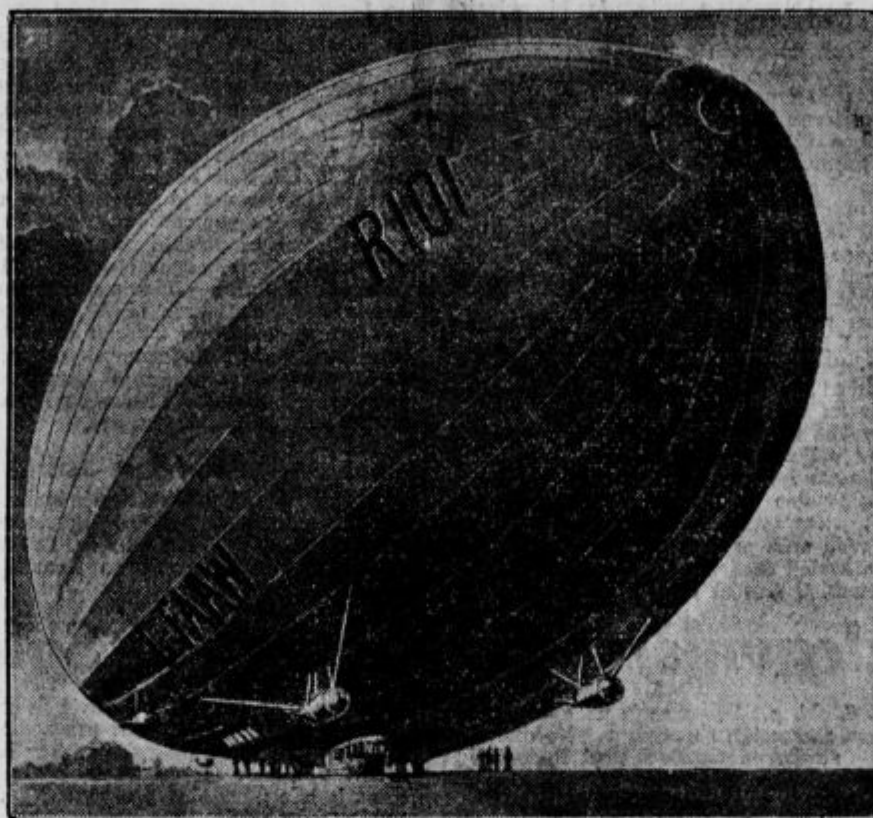
Najmočnejša vzpodbuda za harmonično sožitje balkanskih držav in narodov je v čedalje globlje prodirajočem spoznanju, da morajo usodo balkanskega poluotoka imeti v rokah balkanski narodi sami, ker je naravna posledica njihovih medsebojnih trenj, tekme in sporov skozi celo zgodovino bila ta, da so jih izrabljale tuje velike sile v svoje namene. Le zveza balkanskih držav more trajno zagotoviti njihovo popolno samostojnost. Tako unija pa zahteva zaradi višjega skupnega interesa nujno medsebojne odstopitve, koncesije in kompromisne rešitve, sloneče na obojestranskih žrtvah. Zato je zelo važno, da se je atenska konferenca pripravljala in se vodi po javnih delavcih in predstaviteljih kulturnega življenja, ki ne nosijo direktne odgovornosti za državne posle in čine, ampak gledajo vprašanje z najširšega idealnega in etičnega vidika. Kajti politično sodelovanje — balkanski Lokarno, kakor temu pravijo — bo trajno le, če bo slonelo na moralnih podlagah prijateljstva, skupnih kulturnih nalog in čim intenzivnejšega medsebojnega spoznavanja.

Kdor pa gleda čisto realno, ta vidi takoj, da balkanske države v sedanjem trenutku silijo najbolj skupaj gospodarski momenti. To je čisto prav. Zakaj na gospodarskem polju se vedno naprej in najjače čutijo posledice duhovnega odtujenja narodov, ki bi sicer mogli in morali biti prijatelji. V tem oziru stoji stanek političnih in gospodarskih krogov Balkana pred tako konkretnim in nujnim problemom, da se njegova rešitev ne bo dala odlašati: to je vprašanje agrarne produkcije Balkana, njenega izvoza in racionalizacije proti tujemu dumpingu, pa ustvaritev gospodarske skupnosti Balkana. S tem pa se bo ustvaril najmočnejši temelj za politično unijo bližnje bodočnosti, da ne omenimo drugih možnosti, ki so tako rekoč takoj uresničljive: interbalkanska banka, skupna poštna in prometna politika, dogovorna agrarna in socialna zakonodaja in podobno.

Kdor hoče doseči uspehe, ne sme prezirati ovir, ki otežujejo sodelovanje. Na Balkanu se ta ovira imenuje manjšinsko vprašanje. To se bo, kakor čujemo, v Atenah tudi diskutiralo in to je prav. Izmenjava mnenj v tem pogledu med ljudmi, ki niso na nič vezani, je vedno koristna in bo državnikom lahko služila za izhodno bazo. Na vsak način jamčimo imena in ugled udeležencev atenske konference za to, da se bo diskusija vršila v duhu prijateljstva in da bo težnje po medsebojnem soglasju in sodelovanju le še okrepila.

Kot Jugoslovani se veselimo, da bodo naši zastopniki v atenskih razpravah igrali najodličnejšo vlogo. Jugoslavija se bo zopet izkazala kot najmočnejši faktor miru na Balkanu in bo veliko doprinesla k zvezi balkanskih držav, k prijateljstvu balkanskih narodov

Strašen konec angl. zrakoplova

Ljubljana, 6. oktobra. Včeraj okrog poldne je »Slovenec« prejel brzojavko o strašni pogibli angleškega zrakoplova R 101, sredi temne noči na brdih v okolici mesteca Beauvais v Franciji. Brzojavko smo takoj afiširali na uredniško desko in se je žalostna vest hitro razširila po Ljubljani. 58 potnikov je bilo zajetih od plamenov, ki so švigali iz zrakoplova, kakor hitro je od viharja zagnan tresel na zemljo. Samo osem si je s sekirami v rokah napravilo pot iz visečih gondol, drugi so zgoreli, nekateri izmed njih morda celo ne da bi se bili zbudili iz spanja. Med preminulimi se nahajajo najvišji angleški dostojanstveniki zračne službe, zračni minister lord Thomson, načelnik civilnega zrakoplovstva podmaršal vojnih zrakoplovov, ravnatelj zrakoplovni družb. Proti večeru in ponoči so novinarske agenture že prinašale

podrobnosti zračne katastrofe

ki je zahtevala toliko žrtev. Zračni velikan je bil namenjen v Indijo, in sicer je to bila njegova poskusna pot, ki bi naj bila otvorila redno zračno službo med Anglijo in Indijo in mogoče še Avstralijo. Zrakoplov je vkrcal vsega skupaj 42 službojčnega moštva in samo 16 zasebnih potnikov, med njimi najodličnejši predstavniki zrakoplovstva. Odhod je bil določen na soboto zvečer, in se je izvršil v najlepšem redu. Ko so prejadrali morsk rokav med Anglijo in Francijo, je zrakoplov zašel v

velikanski vihar

ki je divjal tisto noč po celi severni Franciji. Potniki so šli k počitku vsak v svojo kabino, moštvo pa je moralo biti v službi, ker je bil vihar tako močan, da je zrakoplov komaj vzdržal pritisk. Počasi, sunkoma, hropeče si je zrakoplov rezal svojo smrtonosno pot v nočno temo nad pokrajini, prenapojenimi s človeško krvjo začasa svetovne vojne. Naenkrat ga zgrabi v višini 100 m vrtnec divjajočega orkana, da zvije in trešči ob tla. V tistem hipu jekne grozovit pok preko pikardijskih planjav, goreči jezik švigne visoko proti nebu, za njim drugi, tretji, dokler da v nekih sekundah ni

Vzrok strašne katastrofe

London, 5. okt. AA. Listi še vedno ne morejo priobčiti podrobnih podatkov o pravem vzroku katastrofe, ki je doletela zrakoplov »R 101«. Po vestih Reuterjeve agencije je nastala nesreča tako, da je počel obod in da je začel uhajati vodikovni plin, nakar se je vnel.

Nesreča je povzročila splošno konsternacijo v vsej Angliji. Listi prepirajo mnoga posebna izdaja, ki jih obkrožuje uprav trga iz rok raznašalec. Na javnih poslopih so razobešene žalne zastave. Uradnik kraljevskih letalskih tvornic v Cardingtonu pravi, da je morala nastati v strojih motnja, ki je povzročila padec zrakoplova. Pravi vzrok katastrofe je še nepojasnen in ga bo ugotovila preiskava. — Vrhovni poveljnik letalstva sir John Simon in načelnik letalskega glavnega stana komodor Holt sta se odpeljala z letalom v Francijo, kjer sta zaslišala preživele, vstevši letalskega poveljnika Bootha, kapetana zrakoplova »R 100«. Snoči se je vršila na kraju katastrofe prelišmarina seja strokovnjakov. Skupni komisiji angleških in francoskih strokovnjakov so bila izdana navodila, naj prično danes s preiskavo.

Pariz, 6. okt. AA. Snoči je bil izdan uradni komunikat, ki pravi, da ni moči poročati o vzroku katastrofe, dokler ne bo preiskava končana.

pa k neodvisnosti Balkana od sebičnih tujih vplivov. Ideja balkanske unije je bila prvič z vsem povdarkom izrečena od jugoslovanskega državnika. Na to smo lahko ponosni.

cel zrakoplov v ognju. Od vseh strani so prihitali ljudje na pomoč, vendar je bil vsak napor brezuspešen, nikdo se ni mogel približati požaru.

Na čudežni način

se je rešilo 8 oseb. Eden izmed rešenih pripoveduje, da se ima zahvaliti za svojo rešitev edinele slučaju, da je s svojimi tovariši stal pod velikim rezervoarjem za vodo, ki se je ob eksploziji razbil in vlił svojo vodo na nje, tako da jih plamen ni mogel takoj zajeti. Radiotelefonista pa je sunek vrzel raz njegovo mesto nekaj sto metrov daleč v bližnji gozd, kjer so ga našli onesvečenega, ali ipak brez vsake poškodbe.

Vse drugo je pomrlo

tako da niti ni mogoče spoznati ostankov sežganih trupel. Francoske oblasti so bile takoj obveščene o grozovitem dogodku ter so podvezle vse, kar je bilo v njih močeh, da pomagajo ponesrečencem, vendar zaman.

Pariz, 6. oktobra. fr. Reševalni oddelek, ki se je podal na mesto nesreče, kjer se vedno gorijo ostanki razbitega zrakoplova, je nadaljeval svoje samaritsko delo čeli dan. Do ranega jutra so se člani borili z ognjem in dimom in z neznosno vročino, ki je vladala okrog gorečega velikan. Najhušjim naporom se je posrečilo izgrebsti iz žarečega kupa razpaljenega železa

49 sežganih trupel

ki jih ni bilo spoznati. Ostankov ene osebe sploh ne morejo najti. Trupla so bila tako razmesarjena, da so morala očitno biti najprej ubita od padajočega železa, predno da so bila žrtev plamenov. Nekaterim manjkajo roke, drugim zopet glave. Ostanke nesrečnih žrtev so bili zbrani in položeni v majhne krstice in ležijo sedaj na županstvu, odkoder bodo prepeljani v Anglijo in izročeni globoko potrtem družinam. V Dieppe sta odpluli dve torpedovki, da prepeljata do Dovra smrtne ostanke žrtev »R 101«. Iz Dovra jih bo prepeljal poseben vlak v London.

Skoraj gotovo je, da je prišlo do eksplozije, ko je zrakoplov padel na zemljo. — Javna preiskava o vzrokih katastrofe zrakoplova se bo vršila v Angliji.

Pariz, 6. okt. AA. Po poročilu iz Beauvaisa je potnik, ki se je rešil z zrakoplova »R 101« izjavil tole: Na zrakoplovu je bilo do Beauvaisa vse v redu. Izenada je bilo čuti, da zrakoplov pada. Nato je zrakoplov plul dalje, a je kmalu začel ponovno padati in je zadel v hrib. Nato je eksplodiral. Zdi se, da je eksplozija bila posledica kratkega stika električnih žic.

Jutri bodo strokovnjaki ugotovili pravi vzrok nesreče.

Snoči ob 9 je še vedno gorel rezervoar olja.

London, 6. okt. AA. Heniam, ki se je na čudežen način rešil iz gorečega zrakoplova »R 101« pripoveduje, da se je nahajal v stranski kabini, da čutil vso silo udarca in da je s poslednjimi močmi težko ranjen splezal izpod ruševin na prosto. Izrazil je mišljenje, da se je vnel »R 101« še preden se je dotaknil zemlje.

London, 6. okt. as. Angleški zrakoplovni general Holt, ki s francoskimi tehnikami vodi preiskavo, je izjavil angleškimi časnikarjem, da je zrakoplov ponesrečil najbrže zato, ker se je v zraku zlomil kak okvir. Našli so dele zrakoplova 8 km od kraja nesreče. Pretežki motorji so najbrže povzročili vpujanje in potem prelom okvirja.

Sožalja vsega sveta

London, 6. okt. AA. Med stotinami sožalnih brzojavov uradnih in privatnih, se nahajajo brzojavke komandanta Zeppelina Eekenerja ter letalcev Costesa in Bellontesa.

Pariz, 6. okt. AA. Listi komentirajo katastrofo angleškega vodilnega zrakoplova »R 101« ter izražajo globoko spoštovanje do britanskih junakov in tolmačijo bratsko sožalje Francije do Anglije. Francoski minister za letalstvo Laurant Eynac je poslal angleški vladi toplo sožalno brzojavko. Podal se je na mesto katastrofe, da vodi tehnično stran preiskave. Obiskal je tudi ranjence v bolnici. Šef francoske vojaške letalske službe General Barres je dal britskim ekspertom na razpolago vsa sredstva za vodstvo preiskave. Pariška občina in francoski aeroklub sta poslala londonski občini in angleškemu aeroklubu sožalne brzojavke.

London, 6. okt. AA. O priliki otvoritve konference laburistične stranke v Llanludnu je imel zunanji minister Henderson govor, v katerem je izrazil spoštovanje junakom »R 101«, posebno ministru Thomsonu, ki je našel junaško smrt pri izpolnjevanju dolžnosti do svoje domovine.

Se nekaj podrobnosti

Pariz, 6. okt. as. Katastrofa zrakoplova »R 101« se je morala izvršiti v par sekundah. Brezžična postaja v Le Bourgetu je bila v neprestani brezžični zvezi z zrakoplovom. Zadnje vesti o svoji poziciji je poslal zrakoplov ob 1.50, ko se je nahajal 1 km južno od Beauvaisa. Telegrafisti zrakoplova je še pristavil, da so potniki po izborni večerji še dolgo ostali skupaj pri kavi in da so pravkar odšli spat. Prebivalce Beauvaisa je zbudilo iz spanja močno grmenje motorjev. Zrakoplov je preletel mesto zelo nizko v smeri proti Parizu. Zdelo se je, da trajno deževje ovira opazovalce na zrakoplovu v manevriranju. Komaj je zrakoplov izginil prebivalcem izpred oči, so zaslišali strašno detonacijo in ogromni plameni so razsvetlili v daljavi nočno nebo. Ko je prihitala prva pomoč na kraj nesreče blizu vasi Alonne, je gorel zrakoplov z velikanskim plamenom.

Sele ko je napočil dan, se je posrečilo gasilec približati se v bližino požara. Sprednji nos zrakoplova je popolnoma razbit in motorji so se zarili globoko v zemljo. Potniška gondola je bila popolnoma zmečkana. Samo zadnji del zrakoplova je bil še nekoliko ohranjen, angleška zastava je še napol zažgana vihrala v vetru. Reševalna dela so bila izredno težavna, ker je bilo treba razvaline najprej razkopati z žagami in z brušenjem.

Na zrakoplovu je bilo pet častnikov, deset potnikov in 43 mož posadke. Po izjavi rešenega šef-inženjerja Lecha se je nesreča zgodila zato, ker je moral zrakoplov leteti zelo nizko, da se je mogel orientirati. Sposobnost manevriranja je bila zelo otežkočena radi teže po dežju. Kmalu za Beauvaisom je zašel zrakoplov v zračno praznino, kar ga je potisnilo skoro do tal, vendar se mu je še posrečilo, doseči nekoliko večjo višino, nastal je pa drugi vrtnec, katerega zrakoplov ni mogel več izravnati. Zrakoplov je tedaj letel v neki dolinici čisto ob tleh. Par sekund na to se je zadel ob drevesa. Po sunku je takoj nastala strašna eksplozija. Najbrže je zaloga goriva 25.000 litrov težkega olja začela iztekati in je eksplodirala. Eksplozija je vnela tudi plin zrakoplova z vsebino 172.500 kub. metrov. Potniki, ki so se vsi nahajali v srednji gondoli, so se vsi zadušili ob sunku na zemljo. Rešenih osem mož pa se je nahajalo v stranski gondoli.

Na kraju nesreče

Pariz, 6. okt. as. Neprestano se vrsti po vseh cestah iz Pariza v Beauvais nepregledna kolona avtomobilov. Močne čete orožništva so morale obkrožiti kraj nesreče, ki se nahaja približno 1 km od ceste ob robu majhnega gozda. Zemlja je mokra in tavajo ljudje skoro do kolena v blatu. Na kraju nesreče štrli v nebo črno ogrado ostankov zrakoplova. V notranjosti pa še vedno švigajo plameni. Zadnji del zrakoplova je pri udarcu na zemljo trpel manj. Srednji del pa je samo še nerazvozljen kup železa. 20 m od zrakoplova je vse polno razbitih kuhinjskega poslopja, vinskih steklenic in konserv iz kuhinje. Od sprednjega dela pa je razbito prav vse. Udarci ob zemljo in eksplozija je morala biti strašna. Več 100 metrov naokoli je vse polno razbitih delov zrakoplova iz aluminija. Od poveljiške kabine in velike potniške kabine ni ostalo skoraj nič. Orožništvo in francoske vojaške čete so bile že kmalu po 3 zjutraj na kraju nesreče. Ogromni plameni in silna vročina so onemogočili približanje, tako da so mogli gasilci šele v poznejših jutranjih urah priti v bližino požara.

Preostali . . .

Člani posadke, ki so se rešili, so se rešili neposredno takoj po katastrofi. Radiotelegrafist Disley, ki se je rešil kakor po čudežu brez najmanjše poškodbe, je stal komaj 100 m od gorečega zrakoplova in kot blazen gledal ogenj. Njegova prva beseda je bila, da je prošil za cigareto. Ostali rešenci so bili več ali manj težko poškodovani ter so jih našli v bližini zrakoplova. Dva od njih je eksplozija vrgla iz kabine. Dva druga pa, katerih je plamen že zajel v kabini, sta bila rešena na ta način, da se je razpočil vodni tank, radi česar je voda pogasila v njuni okolici ogenj in jima tako omogočila rešitev. Neki drugi mož o katastrofi sploh ni nič vedel. On je spal in je bil zelo začuden, ko se je naenkrat znašel na mokri njivi. Dva sta bila tako zelo ožgana, da sta popoldne umrla. Ostalih šest rešencev je izven nevarnosti. Ob kolo-

vozu v bližini so zjutraj ležala mrtva trupla, brez obličja, da jih ni bilo mogoče spoznati. Celo pristani in ure so se v vročini raztopile. Ni mogoče identificirati posameznih trupel. Nekateri potniki so bili presenečeni v spanju in ni opazili na njihovih truplih nobenega smrtnega boja. Večina pa ima strašno razkrošene roke, kar kaže, da je bil njihov smrtni boj strašen. Do 1 popoldne so izkopali 48 trupel, 3 trupla pa so še pod razvalinami. Ob 3 popoldne so dospela tri angleška letala z angleškimi izvedenci, ki bodo skupno s francoskimi uradniki izvršili preiskavo.

Žalni dan v Franciji

Pariz, 6. okt. as. Trupla ponesrečencev so prenesli v občinsko dvorano v Beauvaisu, ki so jo spremenili v kapelo. Vojski 51. pešpolka vršijo stražo. Jutri dopoldne bo svečana žalna služba božja, katere se bodo udeležili Tardieu in večina ministrov. Vlada je za jutri v čast angleškim ponesrečencem odredila narodni žalni dan. S posebnim vlakom bodo zemeljske preostanke ponesrečencev prepeljali naravnost v Catats. Kljub neumornemu iskanju pa treh pogrešenih potnikov še niso mogli najti. Več sto angleških in francoskih letal je danes letelo nad krajem nesreče in metalo cvetje na krste in ostanke zrakovplovov. Tudi prvi sorodniki ponesrečencev so prišli, pa tudi oni niso mogli identificirati trupel. Danes je umrl eden od rešencev, težko poškodovani mehanik zrakovplovov.

Nič več zrakovplovov

London, 6. okt. as. Listi objavljajo dolga poročila, ne da bi mogli najti pravega vzroka. Gotovo je to, da je bil zrakovplov prisiljen leteti zelo nizko. Strokovnjaki menijo, da je trajni dež oslabil vzgon in da tudi močnejši pogon motorjev ni več pomagal. »Daily Express« javlja, da bi se bila pri prvem poletu zrakovplovova lansirna letala skoraj pripetila nesreča. Tedaj je preiskava dognala, da je nastalo radi trenja plinskih posod ob srednjih nosilih 60 majhnih razpok, skozi katere je uhajal plin. Z vsemi silami pa je zrakovplov tedaj še dosegel Cardington. Voditelju, poročniku Erwinu pa se sedaj ni več posrečilo doseči Le Bourgeta. Strokovnjaki tudi pravijo, da so bili motorji preslabi proti viharju. Listi zahtevajo, da se graditev zrakovplovov ustavi, ker je dokazana nevarnost zrakovplovov kot transportnih sredstev in bi bile nadaljnje žrtve ljudi in milijonov denarja nesmiselne.

Zasedanje VZS

Belgrad, 6. okt. AA. Na današnji seji vrhovnega zakonodajnega sveta so razpravljali o zakonskem načrtu o pobijanju malarije, o zakonskem načrtu o zdravniških specialistih za zobne in ustne bolezni in o zobotehnikih. Oba zakonska načrta sta bila po diskusiji sprejeta. Prihodnja seja je sklicana jutri ob 16 popoldne s sledečim dnevnim redom: 1. zakonski predlog o teološkem institutu, 2. zakonski predlog o dopolnitvi zakona o ureditvi zemljiških knjig, 3. zakonski predlog o ureditvi kontrolnega merjenja dragocenih kovin, 4. zakonski predlog o spremembah in dopolnitvah zakona o gozdovih, 5. zakon o ukinitvi najemniškega davka (najamni filir), 6. zakon o zdravniških. Za sejo, ki se bo vršila v četrtek, je na dnevnem redu tudi zakonski načrt o upravnem postopku.

Vrnitev dr. Marinkovića

Belgrad, 6. okt. m. Danes dopoldne je prisel z Orient-ekspresom naš zunanji minister dr. Marinković s soprogo v Belgrad. Spremljal ga je naš poslanik v Angori g. Ljuba Nešić. Zunanjega ministra so pričakovali na postaji njegovi prijatelji, od diplomatov tujih držav pa češki poslanik g. Flieder in turški poslanik Ali Hajdar Bej.

Imenovanja

Belgrad, 6. okt. m. Z ukazom Nj. V. kralja je imenovana na žensko učiteljske v Zagrebu gđe. Vera Gostinčar v 1-5, doslej na drugi ženski realni gimnaziji v Zagrebu; na moško učiteljske v Zagrebu Pavel Franke v 1-3 in Ferdo Volja, doslej na prvi moški realni gimn. v Zagrebu ter Praprotnik L., doslej na II. moški realni gimn. v Zagrebu; na moško učiteljske v Ljubljani v 1-4 Franc Ferjan, doslej na III. realni gimnaziji v Ljubljani.

Za veterinarske pristava okrajnega glavarstva v Pilpepu je imenovan v 1-8 dr. Vlado Resman, za višjega veterinarskega pristava v 1-7 g. Slavko Tkalsis v Slatino.

Belgrad, 6. okt. m. Višjo vojno akademijo so končali inž. kapetan II. klase Dragotin Gaberček, artilerijski poročnik Maks Makovec in Ivan Urelec.

Velika sodna razprava

Zagreb, 6. oktobra. p. Danes ob pol devetih se je začela razprava proti Vladimiru Vraniću in Stefanu Maričiču. Vranić je obtožen, da ob 4. junija 1926 do februarja 1930 ponesrečil 5.129.000 Din. Maričič pa, da je prejemal od njega denar, čeprav je vedel, da je isti iz državne blagajne. To veliko poverbo je odkrila komisija bančnega ministarstva. Na današnji razpravi je bila prečitana obtožnica, nato se je začelo z zasliševanjem Vranića.

Spremembe v železniškem prometu

Ljubljana, 5. okt. AA. Direkcija državnih železnic razglasa:

Pričenši v sredo, dne 8. t. m. do vključno 31. oktobra 1930 vozita na progi Rogatec—Rogaška Slatina dnevno redno potn. vlaka št. 2111 in 2124.

Vlak št. 2111 odhaja iz Rogaške Slatine ob 4.26 ter prihaja v Rogatec ob 4.38, kjer ima takoj zvezo v Zagreb, glavni kolodvor, kamor prihaja ob 8.10.

V obratni smeri odhaja vlak 2124 iz Zagreba, glavni kolodvor ob 17.45 ter prihaja v Rogatec ob 21.38, kjer ima takoj zvezo v Rogaško Slatino, kamor prihaja ob 21.58.

Kolonizacija Južne Srbije

Belgrad, 6. okt. z. V Metohiji in na Kosovu se vršijo priprave za kolonizacijo v bodočem letu. V Metohijo se bo naselilo tri tisoč družin, večinoma iz Črne gore, na Kosovo pa iz Primorske, savske in dunavske banovine.

Dunajski vremenski napoved. Spremenljivo vreme. Padavine. Nekoliko hladneje z viharimi zapadnimi vetrovi na predgorju Alp in na gorah.

Nove državne stranke ne bo!

Pomembne izjave min. Uzunovića v Skoplju — Naš gospodarski položaj

Skoplje, 5. okt. m. Včeraj zjutraj se je vršila ob 8 dopoldne konferenca ministrov in uglednih meščanov iz Skoplja. Na konferenci sta govorila župan g. Živković in Jovanović. Na ta dva govora je odgovoril minister brez listnice Nikola Uzunović, ki je med drugim izjavil tudi sledeče: Sistem nove uprave je v tem kratkem času dosegel mnogo uspehov, tako da ni postojanka, ki ne bi hotel razumeti, koliko dobrega je storilo dejstvo, da so se kraljeve intencije realizirale v delu. Prosim vas, da si zapomnite to, da nismo mi, 18 ministrov, nasledniki prejšnjih, ampak da smo vsi kraljevi delavci. Tako ste tudi vi kraljevi sodelavci. Za to leto je uspelo premagati mnogo težave, tako da more iti že sedaj kralj, vlada med narod, da ga sprahuje in z njim razpravlja o vsem nadaljnjem delu. Člani kraljevske vlade ne gredo med ljudstvo zato, da bi prirejali shode in konference, temveč zato, da se informirajo o vseh njegovih potrebah. Ni treba držati dolgih govorov, ker je tu bratski sestanek, na katerem je treba samo jasno postaviti predloge za pozitivno delo. Gospodje, vi ste omenili krizo našega žita. Veste, da prihaja kriza iz treh vzrokov. Prvič je vsako žito v božjih rokah, zavisi pa vse tudi od svetovnih tržišč. Vlada je storila vse mogoče, da popravi cene. Slišali ste, da sta odpotovala v Romunijo, Varšavo in Švico ministri dr. Kumandi in dr. Frangeš, storjeni so vsi koraki, da se ta velika nesreča ublaži.

Opiram se na izjavo, katero so dali belgradski izvozniki žita, ki so mi rekli sledeče: Izgubljamo, toda nikogar ne moremo za to obdolžiti, ker vemo, da to ni v naših rokah. Mnogo bi moral govoriti, toda mi smo prišli k vam, da se informiramo in da vas informiramo in da podpiramo ono, kar smo že večkrat izjavili, da smo danes homogeni, da imamo homogeni kabinet, da ne živimo stare dobe, da smo vsi skupno z vami in da tudi vi delate v istem smislu in istem duhu in da greste preko vseh onih predpostavk, ki so v zadnjem času začele krožiti med narodom o ustanovitvi nekaterih strank. O tem ni besede. Dela se na tem,

da gremo vsi skupaj na delo za dobrobit in srečo vseh nas in naše domovine. Mi vsi smo sinovi ene domovine in ona je mati vseh nas. Mi smo prišli semkaj radi obsega dobrobiti in radi oblih interesov, delamo samo po najvišjem nalogu in kar koli delamo, ne delamo iz posebnih interesov. To povejte tudi onim, ki so ostali doma. Hočemo izpolniti ukaz, da začnemo z delom in da pritegnemo k delu vse nove osebnosti in Vas radi tega prosim, da se še enkrat spomnimo vzvišenih besed onega, ki stalno bdi nad vsemi našimi interesi, nad blagostanjem naše države in naroda in zaključim: naj živi naš ljubljeni kralj! Za dr. Uzunovića je govoril tudi minister dr. Frangeš. Ministrske konference so se vršile tudi v Mostaru in Splitu.

(Po »Pravici«.)

Sestanek v Šibeniku

Šibenik, 6. oktobra. AA. Danes ob 7 zjutraj so dopotovali v Šibenik ministri Srškić, Drinković in Preka. V Šibeniku jih je pričakovala množica kinetov, ki so prispeli tja iz vseh krajev severne Dalmacije. V Šibeniku so vse ulice okrašene z zastavami. Ministre je pozdravil mestni načelnik Smolčić, kateremu se je za zahvale pozdravil minister Srškić. Nato se je vršil v občinski dvorani sestanek, kateremu je prisostvovalo več sto ljudi iz vseh krajev severne Dalmacije. Pri razpravi o gospodarskih, kulturnih in zdravstvenih vprašanjih teh krajev so odgovarjali ministri. Ministre so pozdravljali burno vsi prisotni. Sestanku so prisostvovali pristaki vseh bivših struj ter manifestirali voljo, da hočejo iskreno in složno pomagati kraljevski vladi pri njenem stremljenju, da izvede do kraja stavljen nalog. V imenu vseh prisotnih je pozdravil minstre občinski odbornik Krmpola. Konferenca je trajala tri ure.

Ministri v Splitu

Split, 6. okt. p. Ob 12 se je vršila seja v občinski posvetovalnici. Sejo so prisostvovali ministri Nikola Preka, dr. Srškić in dr. Drinković ter 400 povablencev. Zastopniki so izrazili želje svojih krajev in organizacij.

Zdravniška zborovanja v Splitu

Split, 6. okt. p. Danes se je nadaljevalo delo na kongresu slovenskih zdravnikov. Na dnevnem redu so bile strokovne razprave. Prof. Radonič je govoril o revmatizmu, historijatu in značaju te bolezni, dr. Himel je govoril o češčini o pojavu revmatizma, dr. Drago Čop o revmatizmu kot problemu narodnega zdravlja.

Split, 6. okt. p. V zvezi s tretjim kongresom vseslovenskih zdravnikov se je vršil tudi vseslovenski kongres študentov medicine, na katerem je bilo 5 čeških, 5 poljskih in 12 jugoslovanskih delegatov. Bolgari niso bili zastopani. Kongres je otvoril prof. Jovanović iz Belgrada, ki je bil izvoljen za dosmrtnega predsednika. Dr. Jovanović je pozdravil mlade kolege, nato je govoril predsednik Zdrženja Milan Jeselvič iz Belgrada, nakar so sledili pozdravi delegatov iz Poljske in Češkoslovaške. Poslana je bila udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju in predsedniku vlade.

Split, 6. okt. p. Tu se je vršil danes kongres jugoslovanskega zdravniškega društva za operativno medicino. Kongres je otvoril dr. Budisavljevič iz Zagreba. V predsedstvo so bili izvoljeni dr. Budisavljevič, dr. Zalokar, dr. Račić, dr. Kostić in dr. Devet. Poslana je bila udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju in pozdravna brzojavka ministru za narodno zdravje.

Velik uspeh jugoslovanske razstave v Zenevi

Zeneva, 6. okt. Sneli je bila zaključena jugoslovanska razstava v Zenevi. Vsega je bila odprta 17 dni. V tem času je šlo skozi razstavne dvorane okoli 3500 ljudi. Ze to številu bi zadostovalo, da pokaže velik uspeh razstave. Če pa se vzame vpoštev, da so bili posebniki največje in mednarodnih političnih krogov, oseba tajništva Društva narodov, mednarodnega urada dela, najuglednejši predstavniki tiska in odlični ženevski krog, potem je uspeh te odlično urejene razstave vsekakor velik. Kako velik uspeh je imela razstava, se vidi tudi iz tega, da so pisali o njej vsi švicarski listi, posebno oni v Zenevi. Naglasiti je treba to radi tega, ker je švica, posebno pa Zeneva, odkar ima Društvo narodov tu svoj sedež, doživela dosedaj največje število razstav. Upoštevati pa je treba tudi visoki nivo švicarskih intelektualcev in švicarskega intelektualnega življenja ter prirojena švicarska iskrenost in objektivnost, kar služi kot dokaz, da pohvale švicarskih listov niso pritrane. Če se vzame vse to v obzir in peštev morajo organizatorji razstave biti popolnoma zadovoljni z uspehom. Cilj razstave, da se postavi naša zemlja v pravo luč, je bil dosežen.

Zeneva, 6. okt. AA. Jugoslovansko študentsko združenje »Vila« priredi jutri ob 5 popoldne miniaturo jugoslovanske razstave. V razstavi bodo v glavnem razstavljene stvari dosedanje naše razstave v Zenevi, posebno pa fotografije onih delov naše države, ki dozdaj niso bile razstavljene. Razstava bo v prostorih mednarodne študentske unije in je imejena študentom ženevske univerze.

Maniu podal ostavko

Bukarešt, 6. okt. as. Ob 3 popoldne je ministrski predsednik Maniu izročil v Sinaji kralju svojo demisijo, ki jo je že prej pisмено poslal iz Bukarešte. Maniu je svoj odstop utemeljeval s tem, da ni zdrav in da se mora čuvati. Kralju ni nikogar predlagal za svojega naslednika, ker noče na vladarja vplivati glede njegovih odločitev. Kralj se je Maniu zahvalil za njegove dosedanje usluge in sprejel demisijo. Potem pa je Maniu poveril nadaljnje vodstvo vladnih poslov. Maniu je ob 4 popoldne odpotoval nazaj v Bukarešt Na kolodvoru v Sinaji se je še sestal z ministroma Madgearuom in Lugosanuom, ki sta se vrnila iz inozemstva. Jutri bo izredna ministrska seja.

Sinaja, 6. okt. AA. Kralj Karol je sprejel več politikov ter nadaljeval konzultacije o političnem stanju.

Bukarešt, 6. okt. as. Kralj je danes povabil ministra Mihalaha in Juniana za jutri dopoldne na zajtrk v Sinajo. Pri tej priliki bodo razpravljali o krizi. V političnih krogih je na-

pravilo posebno velik vtis, da Maniu ni povabljen na ta zajtrk. Zdi se gotovo, da bo eden izmed obeh imenovanih ministrov prevzel sestavo nove vlade, in sicer na podlagi takozvanega minimalnega programa, ki obsega zmanjšanje državnega proračuna in njegovo prilagoditev na današnji gospodarski položaj, ukinitve uradniškega statusa in spremembo zakonov glede avtonomnega režima nekaterih drž. obratov. Razen tega se bo odpovedala pogodba z generalnim direktorjem železnice in sestavil program za olajšanje gospodarske krize. — Vladna kriza se bo rešila vsekakor v okvirju sedanje parlamentarne večine.

Bukarešt, 6. okt. as. Danes pozno zvečer so imeli razgovor voditelji narodne stranke in je bil vtis, da niti kmetijski minister Mihalaha niti pravosodni minister Junian nista pripravljena, prevzeti sešave vlade. Počakati je torej treba, ali se bo jutri zjutraj v Sinaji posrečilo kralju pregovoriti enega ali drugega, da prevzame vladno. Če se mu to ne bo posrečilo, bo postal položaj veliko resnejši.

Vstaja v Braziliji

Vstaški pokret proti zvezni vladi se širi

senator Dacuncha, general Pereyra Dasouza in feldmaršal Diaz Lopez.

OBSEDNO STANJE

Newyork, 6. okt. as. Brazilska vlada je že danes dopoldne razširila obsedno stanje na vso republiko, kar se smatra za dokaz, da je revolucionarno gibanje prišlo tudi že na do sedaj mirne države. Vladno poročilo trdi, da je vlada gospodar položaja in železnice in da je armada vladi zvesta. V Rio de Janeiru je položaj sličen, kakor v vojni. Vlada je poslala dva polka v državo Minas Geraes. Glavno mesto te države Bella Horizonte je v rokah vstašev. Močni oddelek majhnih križark in topničark je danes v spremstvu letal zapustil glavno mesto v južni smeri, da okupi vladne čete v Rio Grande do Sul. Glavno mesto je mirno. Iz Uruguaya in Argentine prihajajo redke vesti, ki poročajo, da so imeli vlaški popoln uspeh. Prebivalstvo podpira revolucionarje in je računati s tem, da se je zgledilo 40.000 mož za pohod proti Rio de Janeiru, ki je že popolnoma odrezano. Prihodnja dva dni besja prinesla odločitev, ali se bo vladi posrečilo vdreti vstajo ali pa bo nastala v Braziliji težka in morda dolga državljanska vojna.

Nova letalska nesreča

Pariz, 6. okt. AA. Havas poroča iz Berlina, da je potniško letalo, ki oskrbuje vzevo med Dunajem in Berlinom padlo v bližini Dresdenu na tla, pri čemer je bilo 8 potnikov ubitih.

G 38 v Bukarešti

Bukarešt, 6. avg. as. Danes ob 12 je iz Belgrada dospelo na tukajšnje letališče veliko »Junkersov« letalo »G 38«. Sprejeli so ga zastopniki nemškega poslanstva in tukajšnji zrakovplovni oblasti. Popoldne so si gledali letalo prestolonaslednik vojvoda Mihael in mati Helena. Letalo bo jutri dopoldne nadaljevalo pot v Carigrad.

Navdušenje v Soliji

Solija, 6. okt. as. Velike manifestacije radi zaroke kralja se še vedno nadaljujejo. Včeraj se je ogromna množica zbirala pred kraljevskim dvorom, da se vpiše v dvorno knjigo. Več desetstisoč pozdravnih telegramov prihaja iz vse države.

Kot pričra pri poroki bo angleški kralj, katerega bo zastopal pri poroki walleški princ. Kralj bo nemudoma odpotoval v Italijo, najbrže že jutri. Oфициelni zaroki bo prisostvovali ministrski predsednik Ljapčev.

Spopadi med monarhisti in republikanci v Spaniji

Madrid, 6. okt. as. V Bilbau je po shodni diktatorske stranke prišlo do hudih spopadov med monarhisti in republikanci, pri katerih je morala nastopiti policija in orožništvo. Stavkajoči delavci so oplenili trgovino z orožjem, nakar je nastala bitka z orožništvom. Bilo je oddanih nad 200 strelcev, več oseb je bilo ranjenih. Bati se je, da bo sedaj stavka v Bilbau, ki je bila prvotno določena samo na 24 ur, traja dalje in da se bo razširila tudi na druge kraje.

Občni zbor delavske stranke

London, 6. oktobra. as. Danes dopoldne se je otvorila plenarna seja delavske stranke v Llandudnu, katere se je udeležilo 1000 delegatov. Sejo je otvorila državna podtajnica Suzana Lawrence. To je prvi v zgodovini delavske stranke, da vodi sejo ženska. Jutri bo Mac Donald imel svoj veliki opravevalni govor proti kritiki levega krila, ki obsega 45 resolucij, nakar bosta Maxton in Mosley utemeljevala predlog nezaupnice levih radikalov, ki očita vladi, da ni dovolj energično in razumno delovala proti brezposelnosti.

Veliki jesenski manevri naše narodne vojske

Ptuj, 6. oktobra.

Jutri zjutraj se pričnejo veliki jesenski manevri cele dravske divizije na ozemlju Haloz, Ptujkega polja in Slov. goric. Ti manevri bodo zelo zanimivi, ker bodo sodelovale vse enice naše vojske. Če prvi dan, čeprav je zelo deževalo, so pokazale posamezne čete izredno discipliniranost in izvežbanost, pa tudi veliko požitovnost in obudovanja vredne vrline in sposobnosti. Manevri se bodo vršili pod vodstvom divizijskega generala S. Tripkovića, vojaka izredne vrline in impozantne postave, ki prispe danes zvečer v spremstvu štaba T. Milčevića in ordonančnega častnika kap. Vizjaka.

Danes se je izvršila dispozicija čet, ki tvorijo severno in južno armado. Severni armadi poveljuje polkovnik Milan Radovanović, poveljnik 32. art. polka iz Maribora, kateremu je dodeljen celotni kolesarski bataljon s poveljnikom Jakličem na čelu, dva bataljona konjeniške artilerije iz Slov. Bisirice, 1 bataljon 32. polka težke artilerije in 1 del 45. pešpolka iz Maribora. Južni armadi poveljuje generalštabni brigadni general Živko Stanisavljevič, kateremu je dodeljen celoten 39. pešpolk iz Ljubljane, del 45. pešpolka iz Maribora, 1 bataljon 40. pešpolka iz Ljubljane in 32. art. polka iz Maribora ter polovico bolničarske čete iz Ljubljane.

Severna armada je taktično slabša, toda hitra, južna armada pa je mnogo močnejša in težja. Severna armada se je ulaborila na levem bregu Drave, kolesarski bataljon pa v Kokorič pri Ljutomeru, 30 km od Ptuja, artilerija in pešadija pa pri Sv. Tomažu v Slov. goricah, zamiljena je kot letišče oddelek, ki bo vsak hip napadel svojega nasprotnika, to je južno armado, ki tabori v okolici Mestinja. Rogaške Slatine in Rogatica.

Največja zapreka bo široka in deroča Drava, ki jo bo morala ena ali druga armada prekosčiti s pomočjo pontonirske čete, kateri poveljuje inž. major Šarac iz Ptuja. Manevri bodo trajali do sobote.

Pojutrišnjem prispe v Ptuj armijski komandant, general Stojišić, s svojim načelnikom štaba, da prisostvuje manevrom. Severna armada prihaja v smeri od Kokoričice proti Dravi. Razvila se bo borba za Dravo in bo težje vsega boja prenečeno na most, ki ga bodo postavili pontonirji.

Začasni učni načrt za učiteljska

Belgrad, 6. okt. AA. V smislu členov 15 in 96 zakona o učiteljskih in do končne sestave učnega načrta in programa za učiteljska je minister prosvete predpisal za šolsko leto 1930/31 začasni učni načrtni program. V prvem, drugem in tretjem razredu ostane v veljavi dosedanj učni načrt. V četrtim in petem pa bodo poučevali:

Psihologijo, občo pedagogiko, zgodovino pedagogike, šolsko delo, filozofijo, šolsko organizacijo, upravo, narodno gospodarstvo, osnove sociologije, srbsko-hrvatski, slovenski jezik, tuji živi jeziki, občo in narodno zgodovino, zemljepis, prirodopis, matematika, higijena, poljedelstvo, gospodarstvo, risanje, petje, glasba, ročna dela in telovadba. Skupno 33 ur tedensko v četrtim in 31 ur v petem razredu. V slovenskih učiteljskih se bo učila arborhvaščina eno uro tedensko. Gradivo prvega, drugega in tretjega razreda je treba predelati v teku šolskega leta 1930/31. Pri pouku naj se pazi na popolno obvladovanje gradiva, pri čemer je treba vpoštevati, da je bil šolski pouk na učiteljskih podaljšan za eno leto in da imajo zato učenci priliko obdelati gradivo enega leta v prihodnjem razredu. Podrobnosti učnega načrta za četrti in peti razred učiteljske so prav obširne in jih bo zato ministrstvo prosvete izdalo v posebni knjižici.